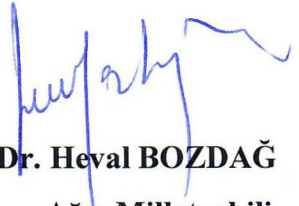

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadınların bedenlerine yönelik şiddeti meşrulaştıran hiçbir uygulamanın sağlık hizmeti adı altında sunulmasına izin verilmemesi; bu tür uygulamalara ilişkin idari ve hukuki süreçlerin etkin biçimde işletilmesi ve koruyucu kamu politikalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda; kamuoyuna yansıyan bir sosyal medya paylaşımında, Ağrı'da kadın hastalıkları ve doğum uzmanı olarak görev yapan bir hekimin kendi kliniğinde "kadın sünneti" uyguladığına ilişkin ifadeler kullandığı ve bu uygulamayı sosyal medya aracılığıyla tanıttığı olayın tüm yönleriyle araştırılması, Türkiye'de "kadın sünneti" uygulamalarına ilişkin mevcut durumun ortaya çıkarılması, ilgili kamu kurumlarının denetim ve yaptırım mekanizmalarının etkinliğinin değerlendirilmesi, sağlık kuruluşlarında bilimsel dayanağı bulunmayan müdahalelerin önlenmesine yönelik uygulamaların incelenmesi, kadınların ve kız çocuklarının bu tür zararlı uygulamalardan korunmasına yönelik politika ve mekanizmaların güçlendirilmesi, veri toplama ve izleme sistemlerindeki eksikliklerin giderilmesi ile gerekli idari ve yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. Maddesi, TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Kamuoyuna yansıyan bir sosyal medya paylaşımında, Ağrı'da kadın hastalıkları ve doğum uzmanı olarak görev yapan bir hekimin kendi kliniğinde "kadın sünneti" uyguladığına ilişkin ifadeler kullandığı ve bu uygulamayı sosyal medya aracılığıyla tanıttığı görülmüştür. Söz konusu paylaşım üzerine ilgili tabip odası tarafından disiplin sürecinin başlatıldığı kamuoyuna açıklanmıştır.

Kadınların yaşam hakkının, sağlık hakkının, beden bütünlüğünün ve bedensel özerkliğinin korunması devletin temel yükümlülükleri arasındadır. Kadınların bedenlerine yönelik şiddeti meşrulaştıran hiçbir uygulamanın sağlık hizmeti adı altında sunulmasına izin verilmemesi; bu tür uygulamalara ilişkin idari ve hukuki süreçlerin etkin biçimde işletilmesi, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve koruyucu kamu politikalarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda; kamuoyuna yansıyan olayın tüm yönleriyle araştırılması, Türkiye’de “kadın sünneti” ve bu türden uygulamalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulması, ilgili kamu kurumlarının denetim ve yaptırım mekanizmalarının etkinliğinin değerlendirilmesi, sağlık kuruluşlarında bilimsel dayanağı bulunmayan müdahalelerin önlenmesine yönelik uygulamaların incelenmesi, kadınların ve kız çocuklarının bu tür zararlı uygulamalardan korunmasına yönelik politika ve mekanizmaların güçlendirilmesi, veri toplama ve izleme sistemlerindeki eksikliklerin giderilmesi ile gerekli idari ve yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

GEREKÇE

Kamuoyuna yansıyan bir sosyal medya paylaşımında, Ağrı'da kadın hastalıkları ve doğum uzmanı olarak görev yapan bir hekimin kendi kliniğinde "kadın sünneti" uyguladığına ilişkin ifadeler kullandığı ve bu uygulamayı sosyal medya aracılığıyla tanıttığı görülmüştür. Söz konusu paylaşım üzerine ilgili tabip odası tarafından disiplin sürecinin başlatıldığı kamuoyuna açıklanmıştır.

“Kadın sünneti”, (*Female Genital Mutilation – FGM*), Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından kadın dış genital organlarının herhangi bir tıbbi gereklilik olmaksızın kısmen ya da tamamen çıkarılması veya başka biçimlerde zarar görmesine neden olan tüm uygulamalar olarak tanımlanmaktadır. Bilimsel veriler, bu uygulamanın hiçbir sağlık yararı bulunmadığını; buna karşılık kadınlar ve kız çocukları açısından yaşam boyu sürebilecek fiziksel, cinsel, ruhsal ve sosyal sonuçlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. “Kadın sünneti” kadınların bedenleri üzerinde söz sahibi olmasını engellemeyi hedefleyen, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreten, kadınların bedensel özerkliğini ortadan kaldıran ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin en ağır biçimlerinden biri olarak kabul edilen bir uygulamadır. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü, ve Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası sağlık ve insan hakları mekanizmaları tarafından bir şiddet biçimi olarak açıkça reddedilir; kadınların ve kız çocuklarının temel insan haklarının ağır ihlali olarak değerlendirilerek ortadan kaldırılması amacıyla küresel yasaklar ve eylem planları yürütülür ve ortadan kaldırılması devletlerin temel yükümlülüklerinden biri olarak değerlendirilir.

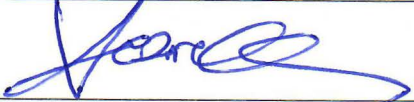
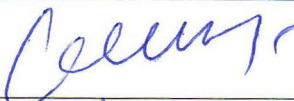
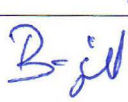
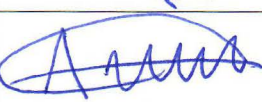
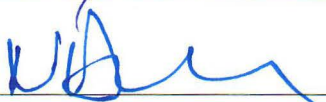
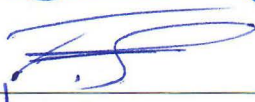
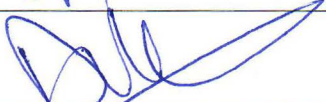
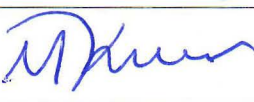
Türkiye'de “kadın sünnetinin” yaygınlığına, hangi koşullarda ve hangi yöntemlerle gerçekleştirildiğine ya da sağlık sistemi içerisinde bu tür uygulamaların görülme sıklığına ilişkin kamuoyuyla paylaşılmış kapsamlı ve güncel veriler bulunmamaktadır. Bakanlık kayıtlarına yansıyan ihbarların, idari soruşturmaların ve denetim süreçlerinin sonuçları da kamuoyu tarafından bilinmemektedir. Bu veri eksikliği, “kadın sünnetinin” Türkiye bakımından taşıdığı risklerin ve mevcut denetim mekanizmalarının etkinliğinin sağlıklı biçimde değerlendirilmesini güçleştirmekte; önleyici politikaların geliştirilmesini ve kamu otoritelerinin hesap verebilirliğini de zayıflatmaktadır. Sorunun kapsamının ve kamusal kurumların bu alandaki uygulamalarının bütün yönleriyle ortaya çıkarılması, etkili politika üretiminin temel koşullarından biridir. Kadınların bedenleri üzerindeki tahakkümü

meşrulaştıran, bilimsel temeli ve hiçbir tıbbi gerekliliği bulunmayan, kadınların beden bütünlüğünü kalıcı biçimde etkileyen ve ciddi hak ihlallerine yol açan müdahalelerin sağlık hizmeti kisvesi altında sunulması ve normalleştirilmesi kabul edilemez. Hekimliğin temel ilkelerinden biri olan " *primum non nocere* (önce zarar verme!)" ilkesi, bilimsel dayanağı bulunmayan ve kişinin beden bütünlüğünü kalıcı biçimde etkileyen müdahalelerin sağlık hizmeti olarak sunulamayacağını açıkça ortaya koymaktadır. Buna rağmen kamuoyuna yansıyan olayda söz konusu uygulamanın bir sağlık hizmeti gibi tanıtılması, sağlık sisteminin denetim mekanizmaları açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bu olay, yalnızca tek bir hekimin uygulaması olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda özel sağlık kuruluşlarının denetlenmesi, bilimsel temeli bulunmayan müdahalelerin sağlık hizmeti olarak sunulmasının önlenmesi, sağlık alanındaki reklam ve tanıtım faaliyetlerinin denetlenmesi, kadınların sağlık hakkının korunması ve kadınlara yönelik şiddetle mücadele politikalarının etkinliği bakımından araştırılması gereken kamusal bir soruna işaret etmektedir.

Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme (CEDAW), Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve taraf olduğu diğer uluslararası insan hakları sözleşmeleri uyarınca kadınları ve kız çocuklarını zararlı uygulamalardan korumak, etkili önleme mekanizmaları oluşturmak ve ihlaller karşısında etkili idari ve hukuki süreçleri işletmekle yükümlüdür. Bununla birlikte "kadın sünnetine" ilişkin idari denetim mekanizmalarının işleyişi, sağlık kuruluşlarında bu tür uygulamaların gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, Bakanlığa ulaşan ihbarların nasıl değerlendirildiği, yürütülen soruşturma ve yaptırım süreçleri ile koruyucu sağlık politikalarının yeterliliği konusunda kamuoyuna yansıyan bilgiler son derece sınırlıdır. Öte yandan "kadın sünneti" riski altındaki kadınlar ve kız çocuklarının erken tespitine, korunmasına, danışmanlık hizmetlerine erişimine ve uygun sağlık hizmetlerine yönlendirilmesine ilişkin etkili mekanizmaların bulunup bulunmadığı; sağlık çalışanlarının bu konuda yeterli eğitim alıp almadığı; bilimsel temeli olmayan uygulamaların dijital mecralarda sağlık hizmeti gibi tanıtılmasının nasıl denetlendiği ve bu konuda açık idari ya da yasal düzenlemelere ihtiyaç bulunup bulunmadığı da araştırılması gereken temel hususlar arasındadır.

Kadınların yaşam hakkının, sağlık hakkının, beden bütünlüğünün ve bedensel özerkliğinin korunması devletin temel yükümlülükleri arasındadır. Kadınların bedenlerine yönelik şiddeti meşrulaştıran hiçbir uygulamanın sağlık hizmeti adı altında sunulmasına izin verilmemesi; bu tür uygulamalara ilişkin idari ve hukuki süreçlerin etkin biçimde işletilmesi, denetim

mekanizmalarının güçlendirilmesi ve koruyucu kamu politikalarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda; kamuoyuna yansıyan olayın tüm yönleriyle araştırılması, Türkiye’de “kadın sünneti” ve bu türden uygulamalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulması, ilgili kamu kurumlarının denetim ve yaptırım mekanizmalarının etkinliğinin değerlendirilmesi, sağlık kuruluşlarında bilimsel dayanağı bulunmayan müdahalelerin önlenmesine yönelik uygulamaların incelenmesi, kadınların ve kız çocuklarının bu tür zararlı uygulamalardan korunmasına yönelik politika ve mekanizmaların güçlendirilmesi, veri toplama ve izleme sistemlerindeki eksikliklerin giderilmesi ile gerekli idari ve yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2	VEZİR COŞKUN PAZVAK	HAKKARİ	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10			
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SIİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	